

Økonomiplan 2026 – 2029

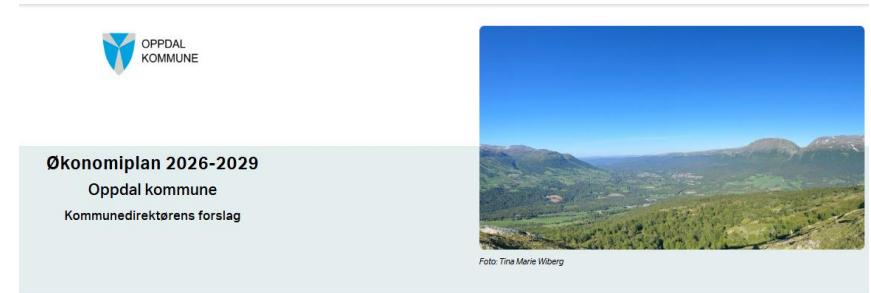
Kommunedirektørens forslag

Lovhjemmel for økonomiplanen

Plan- og bygningsloven § 11-1:
4-årig handlingsdel for
oppfølging av kommune-
planens samfunnsdel

Kommuneloven § 14-4:
4-årig økonomiplan – krav om
balanse, realisme, fullstendig og
oversiktlig.
Vise oppfølging av utfordringer og
kommunestyrets prioriteringer

Sentrale kapitler

	Hovedprioriteringer i økonomiplanperioden	→
	Økonomiske forutsetninger for økonomiplanen	→
	Befolkningsutvikling	→
	Hovedoversikter	→
	Investeringer i økonomiplanen	→
	Økonomisk utvikling i planperioden	→

Økonomiplanens formål

- Realisere kommuneplanens samfunnsdel
- Et politisk styringsdokument som gir føringer for Oppdal kommunes tjenesteyting og kommende års budsjett
- Arena for å foreta en samlet vurdering og prioritering av kommunens ressursbruk

Viktige premisser for økonomiplanarbeidet

- Økonomisk uro på verdensbasis og nasjonal prioritering av forsvar og beredskap tilsier at den generelle kommuneøkonomien vil være stram i årene fremover
- Ha kontroll på løpende drift
 - Regnskap 2024: Netto driftsresultat minus 3 mill. kr.
 - Svikt i skatteinntektene
 - Svikt i kraftinntektene
 - Enhetene har god budsjettdisiplin
 - Høyt sykefravær og ubesatte stillinger innen pleie/omsorg ga vesentlig økning i utgifter ut over opprinnelig budsjett i 2024. Status nå: Det jobbes fortsatt med å sikre at utgiftene til pleie/omsorg er under kontroll
- Være forberedt på å håndtere uforutsette situasjoner økonomisk

Viktige premisser for økonomiplanarbeidet

- Eldreomsorgen er hovedsatsingsområdet de neste 10-15 årene. Foreløpig framdriftsplan:
 - 2026: Anskaffelse av inntil 20 omsorgsboliger uten bemanning, organisert i et borettslag. I drift fra 1.1.27
 - 2027-2029: Planlegging og etablering av 15 nye sykehjemsplasser. I drift fra 1.1.30
 - 2030-2031: Planlegging og etablering av 15 omsorgsboliger med heldøgns omsorg. I drift fra 1.1.32
 - 2033-2034: Planlegging og etablering av 20 omsorgsboliger uten bemanning. I drift fra 1.1.35

Viktige premisser for økonomiplanarbeidet

- Ombygging/utbedring av Oppdal ungdomsskole. Foreløpig framdriftsplan:
 - 2026: Lage behovsanalyse, funksjonsbeskrivelse og romprogram
 - 2028-2030: Skisseprosjekt og forprosjekt
 - 2031: Tidligste byggestart
- Ny renseløsning i Oppdal sentrum. Foreløpig framdriftsplan:
 - 2026-2029: Div. avklaringer, forprosjekt, detaljprosjekt
 - 2030-2032: Byggefase

Årets økonomiplanarbeid

- Tatt inn over oss at vi står foran omfattende investeringer
- Oppdrag til enhetslederne:
 - Opplyse om konsekvensjusteringer
 - Foreslå inntil 3 nye driftstiltak og inntil 3 nye investeringstiltak
 - Hver sektor (helse/omsorg, oppvekst, samfunn) laget deretter en felles prioriteringsliste bestående av max 3 driftstiltak og 3 investeringstiltak
 - Foreslå 3 driftstiltak som innebærer reduserte netto driftsutgifter sammenlignet med dagens drift.

Forslag til økonomiplan

- Er utarbeidet med tanke på at organisasjonen de kommende årene står foran store investeringer innen pleie/omsorg, ungdomsskolen og avløpsrensing
- Bygger på vedtatt økonomiplan 2025-2028, budsjett 2025, vedtak fattet av kommunestyret i enkeltsaker og på endringer i løpende drift (konsekvensjusteringer)
- Dagens drift er i hovedsak videreført i økonomiplanperioden
- Fire nye driftstiltak innarbeidet
- To driftstiltak som innebærer reduserte utgifter er innarbeidet
- Finansielle måltall er oppfylt, med unntak av gjeldsgrad

Forslag til økonomiplan

De største investeringene:

- Omsorgsboliger
- Sykehjemsplasser
- Avløpsrenseanlegg: planlegging
- Auna aktivitetspark
- Brannsikring av Oppdal kirke
- Oppfølging av hovedplan vei
- Renovering av Pikhaugen barnehage
- Oppgradering av formålsbygg og boliger
- Nyanlegg/sanering av vann- og avløpsanlegg
- Reservevannkilde: planlegging
- Avslutning av avfallsdeponi

Hvordan forberede oss økonomisk på de store investeringstiltakene?

- Forventer at tiltakene vil påvirke kommuneøkonomien
- Pr. nå: kun mulig å gi grove anslag på hvordan tiltakene vil påvirke økonomien, da prosjektene er på et tidlig stadium
- To tilnæringsmåter:
 1. Vente med å gjennomføre endringer i organisasjonen til prosjektenes eksakte påvirkning på økonomien og driften er kjent
 - ➔ Kort tid på å gjennomføre endringer
 2. **Begynne å forberede og gjennomføre endringer i organisasjonen nå**
 - ➔ Endringsarbeid må gjennomføres uten at vi vet hva endringsarbeidet konkret må resultere i driftsmessig og økonomisk

Hvorfor alternativ 2?

Bedre tid å

- Tilpasse tjenesteytingen til tilgjengelige økonomiske rammer
- Videreføre en sunn kommuneøkonomi
- Effektiv bruk av ressurser
- Se andre måter å jobbe på

Hva innebærer alternativ 2?

- Gjennomføre endringer i driften i alle sektorer, herunder også endringer i hvor tjenester ytes
- Rendyrke kommunens primæroppgaver
- Bli dyktigere på digital samhandling
- Tenke nytt og bruke potensialet vi har ved samhandling på tvers av våre tjenester og enheter
- Prioritere drifts- og investeringstiltak som kan bidra til å redusere dagens driftsutgifter og/eller forebygge framtidige utgifter
- Tydelige prioriteringer

Generelle utfordringer

- Tilgang på arbeidskraft
- Bosetting av flyktninger
- Samfunnssikkerhet inkl. klimaendringer
- Innbyggerforventninger
- Økende behov for omfattende individuell tilrettelegging for innbyggere i alle aldre
- Statlig detaljstyring
- Varierende kraftinntekter og finansinntekter fra plasseringer i obligasjons- og aksjemarkedet

Politisk behandling:

- Uttalelse fra råd og utvalg 3.-4. juni
- Formannskapet: 10. juni
- Offentlig ettersyn 11.-25. juni
- Kommunestyret: 26. juni

Nærmere om økonomiplan 2026-2029 v/økonomisjef

Økonomistyring i alle ledd

Hva kjennetegner kommuner som har god økonomistyring?

Gode rutiner

- Problemer blir løpende identifisert
- Analyserer og iverksetter raskt tiltak

Problemer får ikke anledning
til å utvikle seg over tid

Kommunen erkjenner eget ansvar

Lærer av «de beste»

Godt samarbeid POL-ADM

Ny renseløsning i Oppdal sentrum

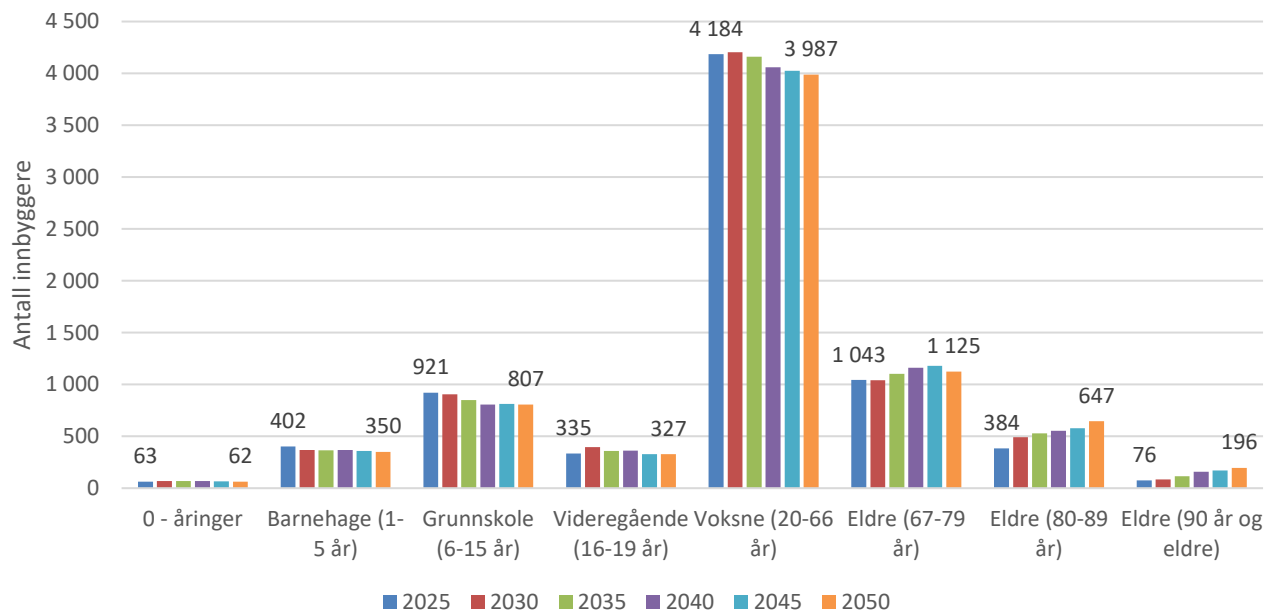
- Skisseprosjekt i kommunestyret 22.6.23
- Kostnadsestimat: 197 mill. kr. (2023-kroner)
- Bl.a. nytt avløpsdirektiv fra EU (uvisst når det vedtas av Stortinget) kan føre til kostnadsøkning
- Finansiering: Låneopptak. Økning av avløpsgebyret for å finansiere renter og avdrag på lånet
- Foreløpig framdriftsplan for nytt anlegg:
 - 2026: Trasevalg for ledninger inn til anlegget (0,5 mill. kr.)
 - 2027: Forprosjekt (2,15 mill. kr.)
 - 2029: Detaljprosjektering og anbudsprosess (4,0 mill. kr.)
 - 2030-2032: Byggeperiode

Anslått befolkningsutvikling

Prognose: Befolkningsutvikling etter aldersgrupper

Kilde: SSB MMMM-alternativet

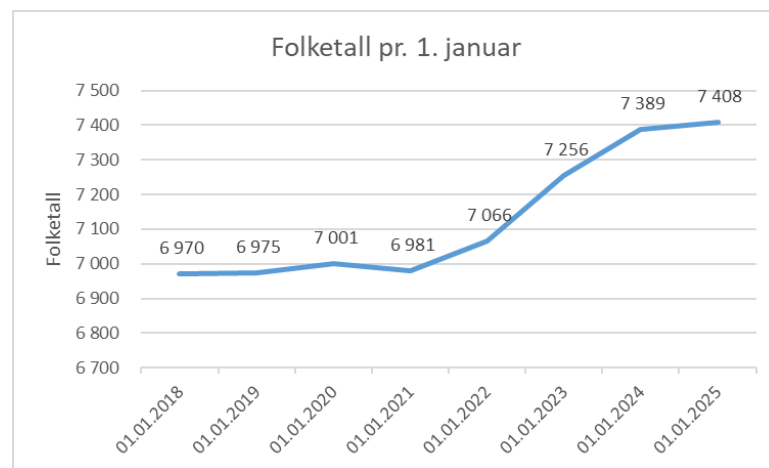

	31.12.24	2030	2035	2040	2045	2050
Sum innbyggere	7 408	7 554	7 550	7 538	7 519	7 501

Utvikling i innbyggertall (Kilde: SSB)

	2021	2022	2023	2024
Folketall ved inngangen av året	6 981	7 066	7 256	7 389
Fødte	72	53	75	60
Døde	67	64	89	70
Fødselsoverskudd	5	-11	-14	-10
Innvandring	83	184	107	71
Utvandring	28	22	51	35
Innflytting, innenlands	256	274	329	251
Utflytting, innenlands	229	234	231	258
Netto innvandring og flytting	82	202	154	29
Folkevekst	85	190	133	19
Folketallet ved utgangen av året	7 066	7 256	7 389	7 408

Konseptutredning for fremtidens sykehjem

(sak 24/119 i kommunestyret 3.10.24)

Foreløpig tidsplan og grove anslag på investeringsutgiftene med finansiering:

	2026	2027-2029	2030-2031	2028-2031	2033-2034	
	20 omsorgsboliger uten fast bemanning, borettslag	15 sykehjemsplasser	15 omsorgsboliger med bemanning	Ombygging / utbedring Oppdal ungdomsskole	20 omsorgsboliger uten bemanning	Sum
Brutto investeringsutgift	100 000 000	74 100 000	75 000 000	125 000 000	100 000 000	474 100 000
Låneopptak	-44 200 000	-28 110 000	-33 150 000	-100 000 000	-44 200 000	-249 660 000
Mva-kompensasjon	-20 000 000	-14 820 000	-15 000 000	-25 000 000	-20 000 000	-94 820 000
Tilskudd fra Husbanken	-35 800 000	-31 170 000	-26 850 000		-35 800 000	-129 620 000

Beløpene er basert på anslag og gitte forutsetninger som vil endre seg etter hvert som prosjektene blir mer håndfaste. Beløpene er i 2024-kroner.

20 omsorgsboliger i borettslag

- Utlysning av anbud 1. halvår 2025: kjøpe omsorgsboliger av ekstern utbygger innenfor en kostnadsramme på 100 millioner kroner i sentrumsområdet av Oppdal
- Boligene overdras til et borettslag tidlig i 2027. Borettslaget selger boligene til personer i målgruppen
- Oppdal kommune kjøper inntil 5 av leilighetene i borettslaget og leier disse ut til personer i målgruppen
- Det forutsettes at anskaffelsen skal være tilnærmet selvfinansierende for Oppdal kommune

Risiko:

- Ukjent anskaffelses- og avhendingsmåte for Oppdal kommune
- Vil anskaffelsen bli tilnærmet selvfinansierende?

Grove anslag på økte driftsutgifter

(2024-beløp):

	2030	2031	2032	2033	2034	2035
15 sykehjems-plasser	14	14	14	14	14	14
15 omsorgsboliger med heldøgns omsorg			9	9	9	9
20 omsorgsboliger uten bemanning						4
Ombygging/rehabilitering av ungdomsskolen			8	8	8	8
Sum i millioner kroner	14	14	31	31	31	35

Beløpene er basert på anslag og gitte forutsetninger som vil endre seg etter hvert som prosjektene blir mer håndfaste. Beløpene er i 2024-kroner.

- Rente- og avdragsutgifter + bemanning + fdv-kostnader
- Skal innarbeides i økonomiplan 2027-2030

Hva kan gi økonomisk handlingsrom?

- Endring i driften som gir varig endring i netto utgifter
- Delfinansiere investeringene med egenkapital
- Øke eiendomsskatteinntektene
- Øke avdragstiden på lån
- Økning i innbyggertall / endret alderssammensetning
 - Økte statlige overføringer
- Økning i kraftinntektene fram i tid?

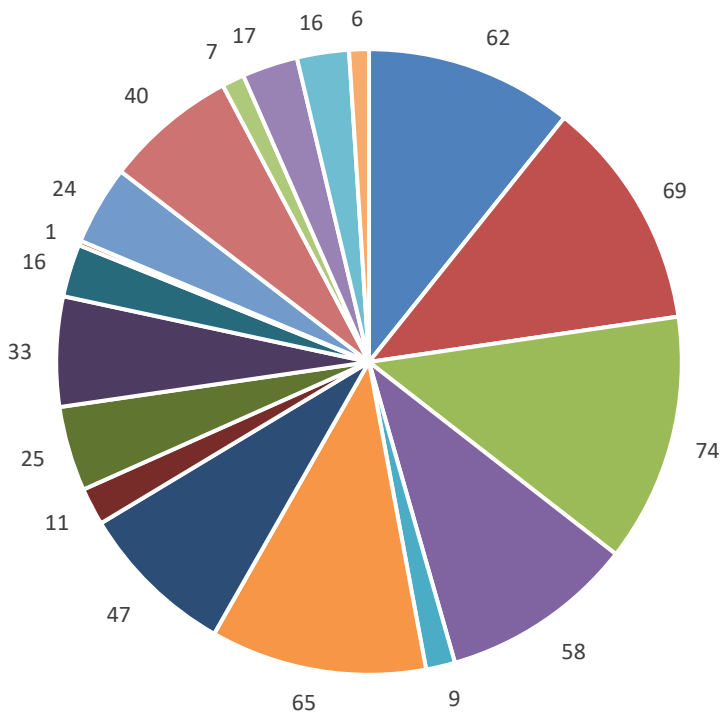

Anslag på netto rammer til enhetene 2026

(beløp i millioner kroner)

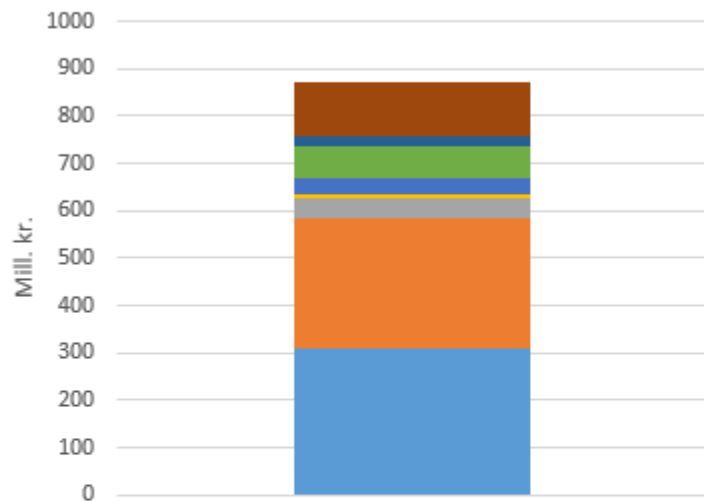
Anslått netto driftsutgift 2026 pr enhet

Helse/omsorg	47%
Oppvekst	34%
Øvrige	19%

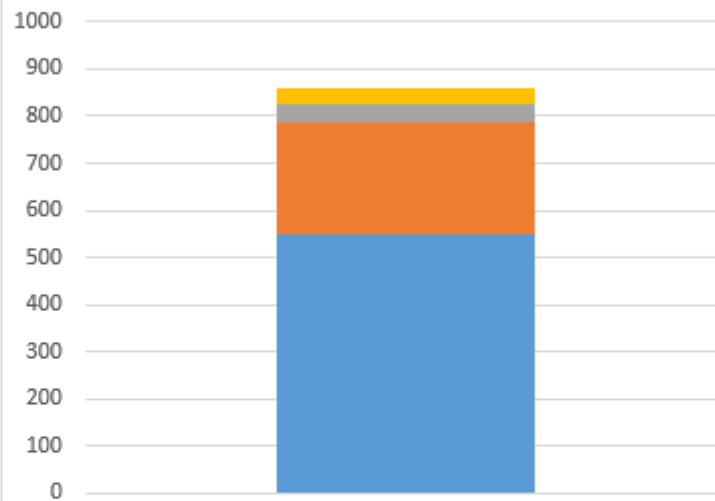
- Bo og mestring
- NAV
- Midtbygda oppvekstsenter
- Tekniske tjenester
- Plan og forvaltning
- Oppdal helsesenter
- Oppvekstforvaltning
- Oppdal Ungdomsskole
- Stab og støtte
- Kirkelig sektor
- Hjemmetjenester
- Aune barneskole
- Høgmo og Pikhaugen barnehager
- Politisk styring
- Helse og familie
- Drivdalen oppvekstsenter
- Innvandrer-tjenesten
- Oppdal kultur

Anslåtte driftsinntekter 2026 (873 mill. kr.)

- Salgs- og leieinntekter
- Brukerbetaling
- Overføringer og tilskudd fra andre
- Andre overføringer og tilskudd fra staten
- Andre skatteinntekter
- Eiendomsskatt
- Inntekts- og formuesskatt
- Rammetilskudd

Anslåtte driftsutgifter 2026 (858 mill. kr.)

- Netto finansutgifter
- Overføringer og tilskudd til andre
- Kjøp av varer og tjenester
- Lønn og sosial utgifter

Økonomiplan 2026-2029

- I hovedsak videreføring av dagens drift
- Endringer i løpende drift / konsekvensjusteringer (netto 2,2 – 2,8 mill. kr. i planperioden):
 - Helseplattformen: Økte kostnader - samarbeidsavtale om kommunalt oppgavefellesskap
 - Bo og mestring: Nytt årsverk - miljøterapeutstilling
 - Bo og mestring: Lavere statstilskudd vedr. ressurskrevende tjenester
 - Bo og mestring og Hjemmetjenester: Økte kostnader pga. lisenskostnader helseplattformen
 - Grunnskolene: Endring i rammene (både + og -) på grunn av endring i elevtall
 - Oppdal ungdomsskole: Lavere kostnader pga. avvikling av Haugen gård leirskole
 - Tekniske tjenester: økte kostnader til forsikring og kommunale gebyrer

Økonomiplan 2026-2029

- Fire nye driftstiltak:
 - Bo og mestring: Kompetansehevende tiltak tvang og makt (0,2 mill.kr.)
 - Plan og forvaltning: Omgjøring av 30% stillingsressurs ved HVK (0,2 mill.kr.)
 - Oppdal ungdomsskole: Ekstern bistand for byggeprogram for ombygging / utbedring av skolen (0,5 mill. kr.)
 - Stab/støtte: Økte lisenskostnader som følge av investering i IKT-infrastruktur (0,2 mill. kr.)

Økonomiplan 2026-2029

- To driftstiltak som innebærer reduserte utgifter:
 - Tekniske tjenester: reduksjon i bevilgningen til vintervedlikehold (0,2 mill. kr.)
 - Barneskolene (1.-7. trinn): nedjustering av budsjetttrammene fra 1.1.29 (2,7 mill. kr.). Enhetsleder vil tilpasse driften til tildelt budsjetttramme. Reglene for gruppestørrelse på barnetrinnet i grunnskolen er regulert av lærernormen, og lærernormen vil fortsatt bli fulgt

Finansielle måltall

§ 14 i kommuneloven:

- Kommuner skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid og til kommende generasjon
- Kommunestyret skal vedta finansielle måltall

Hva er finansielle måltall?

- Politiske målsettinger for kommunens økonomiske utvikling og stilling

Formålet med finansielle måltall:

- Å synliggjøre hva som skal til for å ha en sunn økonomi over tid (bærekraftig økonomi)
- Benytte måltallene som en del av beslutningsgrunnlaget i økonomiplan- og budsjettprosessen – være lokale handlingsregler for økonomistyringen

Finansielle måltall

- Vedtatt av kommunestyret 1.2.24.

**ØP 2026 –
2029**

Netto driftsmargin skal utgjøre **minimum 1,5%** i gjennomsnitt i økonomiplanperioden. I økonomiplanperioden skal ingen enkeltår ligge med netto driftsmargin på under 1,3%

Gj.snitt 1,5%

Gjeldsgrad: lånegjeld (inklusive startlån og lån til VAR-sektoren) skal utgjøre **maksimalt 75%** av driftsinntektene i gjennomsnitt i økonomiplanperioden

Gj.snitt 81%

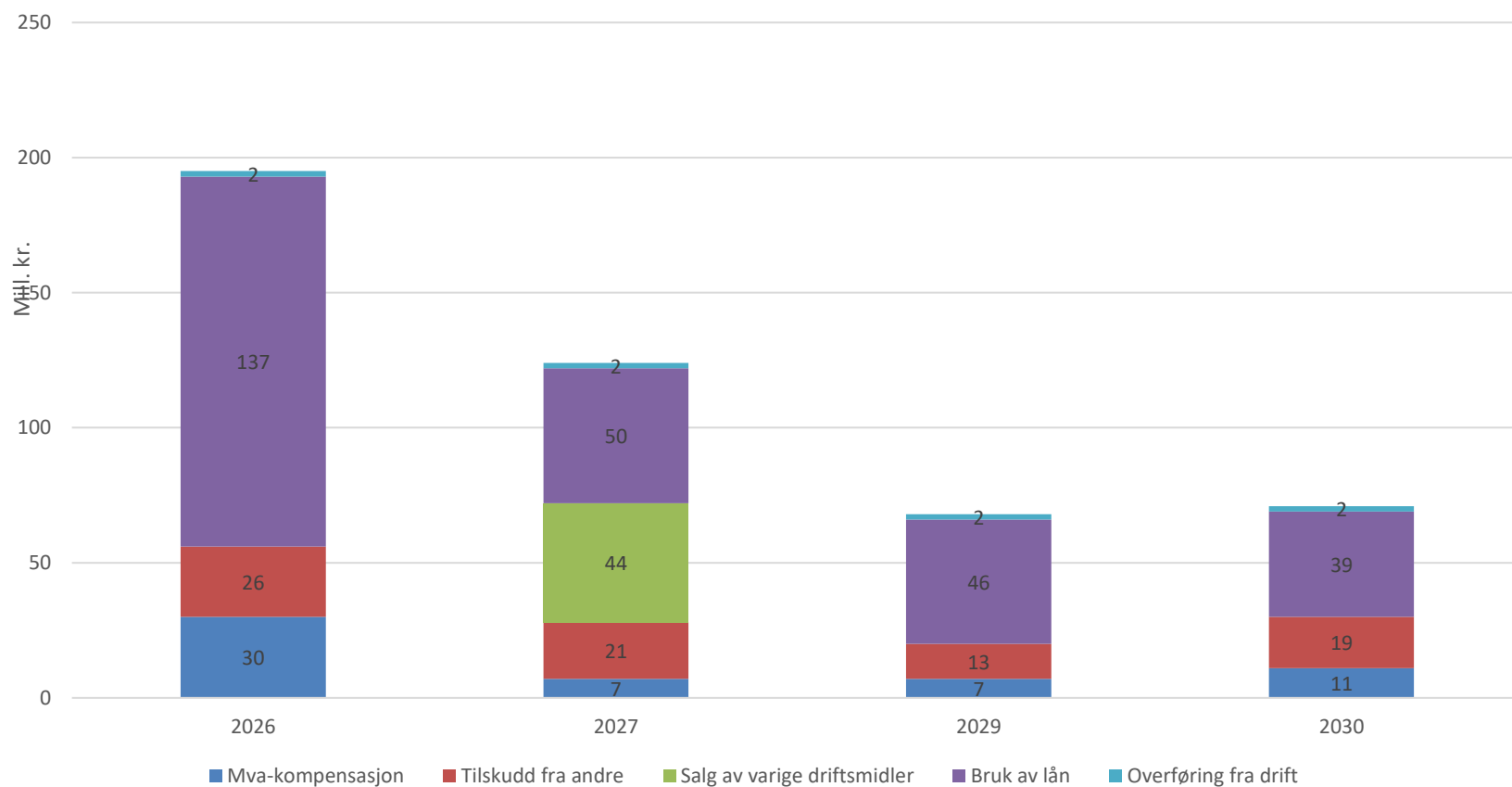
Disposisjonsfond: Summen av samtlige disposisjonsfond, unntatt disposisjonsfond bærekraftfond og flyktingefondet, skal utgjøre **minimum 12%** av driftsinntektene i gjennomsnitt i økonomiplanperioden

Gj.snitt 13%

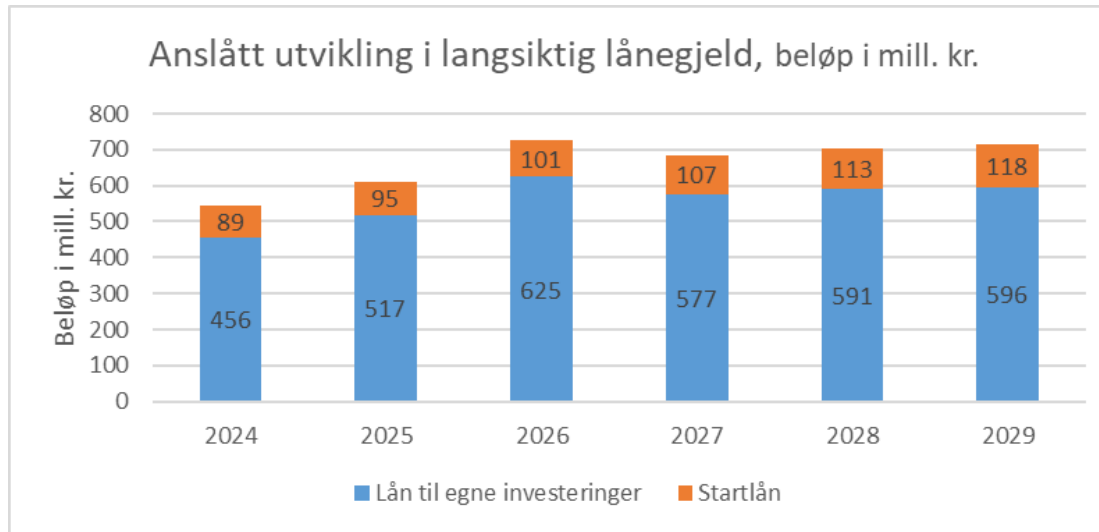

Brutto investeringer med finansiering

Brutto investeringer med finansiering 2026-2029

Anslått utvikling i lånegjeld

Fond = sparepenger

- Bundne fond: Kan bare brukes til et bestemt formål. Eks: Selvkostfond, næringsfondet, gavemidler gitt til f.eks. hjemmetjenesten, Oppdal helsesenter
- Disposisjonsfond (ubundne driftsfond): Frie fond som kan brukes etter kommunestyrets bestemmelser (drift og investering)
- Ubundne investeringsfond: Fritt fond som kan brukes som egenkapital ved investeringer

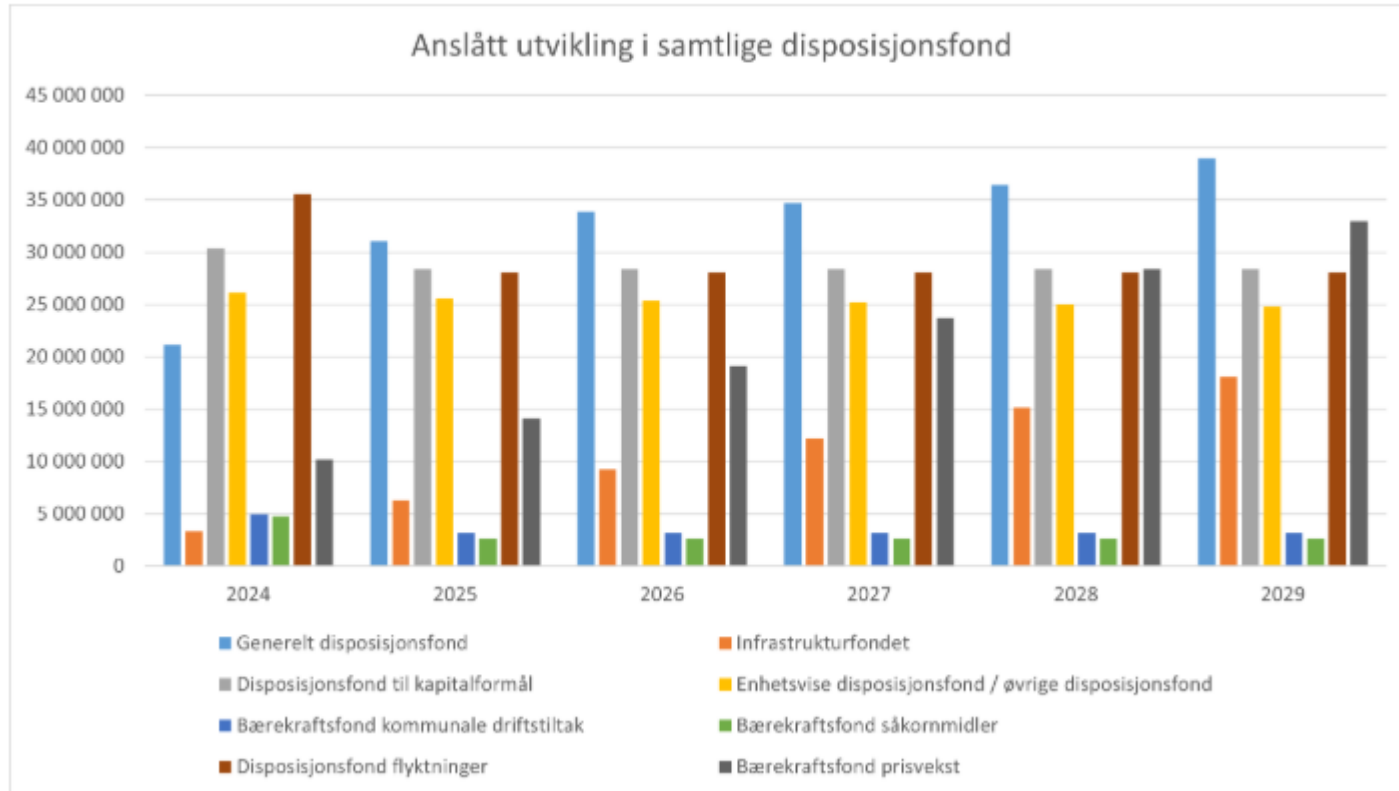
Disposisjonsfond

- Er egnet til å
 - håndtere uforutsette forhold / engangstiltak
 - være egenkapital ved investeringer
 - Unngår låneopptak = unngår renter og avdrag = mer penger til løpende driftsutgifter hos enhetene
- Er ikke egnet til å finansiere løpende drift da det er engangspenger

Anslag på disposisjonsfond

Anslått utvikling i samtlige disposisjonsfond i økonomiplanperioden:

Bærekraftfondet

Salg av aksjene i Oppdal Everk AS

2018: 81,5 mill. kr.: Aksjer TrønderEnergi AS
2019: 68,3 mill. kr.: Næringsfondet 3,1 mill.kr.
Brannsikring kirkene 3,8 mill.kr.
Kjøp festetomter 39,0 mill.kr.
Bærekraftfond 22,4 mill.kr.

Salg av aksjene i Vitnett AS

2021: 85,0 mill. kr.: Bærekraftfond

Kst 5.5.2022, sak 22/37

33,9 mill kr.

Bærekraftfond

(ubundet investeringsfond)
73,5 mill kr pr. 31.12.24

Plassert 30% i aksjer og 70%
i likviditets-/ obligasjonsfond
(Finansreglementet kap. 3)

Avkastning

Formålet med bærekraftfondet er å

- ha egenkapital til utkjøp av festekontrakter
- kunne nedbetale langsiktig lånegjeld
- finansiere prekære infrastrukturtiltak
- disponere deler av den årlige avkastningen til kommunale driftstiltak
- sette av deler av den årlige avkastningen til et disposisjonsfond øremerket Såkornmidler til bærekraftsprosjekter

Disposisjonsfond pr. 31.12.24:

Bærekraftfond
(kompensere for KPI)
10,2 mill kr

Kommunale
driftstiltak
4,9 mill kr

Såkornmidler
til bærekraftsprosjekter
4,7 mill kr

1,8 mill. kr. disponert i
2025:
Utstyr helsesenteret
Forprosjekt boliger
Velferdsteknologi

2,1 mill. kr. disponert i 2025:
Auna aktivitetspark
Tilskudd store arrangement
Utredning Gjevilvassdalen

Dokumenter på Oppdal kommunes hjemmeside:

- Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2026-2029
- Presentasjon for politiske råd og utvalg 6.5.25

Økonomiplanen i ny drakt

Fra word-dokument til bruk av programvaren Framsikt

OPPDAL
KOMMUNE

Økonomiplan 2026-2029
Oppdal kommune
Kommunedirektørens forslag

Foto: Tina Marie Wilberg

Sentrale kapitler

	Hovedprioriteringer i økonomiplanperioden	→
	Økonomiske forutsetninger for økonomiplanen	→
	Befolkningsutvikling	→
	Hovedoversikter	→
	Investeringer i økonomiplanen	→
	Økonomisk utvikling i planperioden	→

Takk for oss

Oppdal kommune